

Opinnäytetyö (AMK)

Sosionomi

2024

Marianne Ailio ja Satu Metsäjoki

Paloturvallisuusosaaminen sosiaali- ja terveysalalla

– Kysely sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille
Turun ammattikorkeakoulussa

Opinnäytetyö AMK | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Sosionomi

2024 | 51 sivua

Marianne Ailio ja Satu Metsäjoki

Paloturvallisuusosaaminen sotealalla

- Kysely sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille Turun ammattikorkeakoulussa

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Varsinais-Suomen Pelastuslaitos. Tarkoituksena oli tutkia sosiaali- ja terveysalaa opiskelevien henkilöiden tietämystä viranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta. Viranomaisella on lain mukaan velvollisuus ilmoittaa Pelastuslaitokselle havaitessaan asiakkaan asunnossa paloriskin. Työn tavoitteena oli saada Pelastuslaitokselle tietoa siitä, mille aloille koulutuksia paloturvallisuudesta tulisi tulevaisuudessa kohdentaa.

Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena, joka oli sekä kvalitatiivinen että kvantitatiivinen. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille lähetettiin kyselylomake, johon tuli 282 vastausta.

Tutkimuksesta selvisi, että opintoalasta riippumatta tietämys viranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta on heikkoa. Lisäksi ilmoitusvelvollisuudesta tietoiset, paloriskiasunnon havainneet henkilöt, eivät olleet tehneet ilmoitusta. Tutkimuksen otanta, 282 vastaajaa, on kohtuullisen suuri ja sen perusteella voidaan tehdä varovainen yleistys siitä, että sotealan opiskelijat eivät tunne lakia viranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta. Sen myötä voidaan todeta, että paloturvallisuuskoulutusten tarve sosiaali- ja terveysalan toimijoiden keskuudessa on ilmeinen ja lienee syytä harkita paloturvallisuusasioiden ottamista osaksi opintoja korkeakouluissa.

Asiasanat:

paloriskiasunto, paloturvallisuus, paloturvallisuusosaaminen, hamstraaminen, sosiaaliala, palokuolema, viranomaisyhteistyö

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

bachelor of Social Services

2024 | 51 pages

Marianne Ailio and Satu Metsäjoki

Fire safety knowledge in Social Services and Health Care

- inquiry for the Social Services and Health Care students in Turku University of Applied Sciences

The principal of this thesis was Southwest Finland Rescue Department. The purpose was to study how well the students knew the laws about the obligation to notify the fire department, when they find out that their client has a fire hazard in their home. The goal was to provide information for the Rescue Department so that they can better design their fire safety knowledge trainings.

This thesis was done as an inquiry, which was both qualitative and quantitative. The inquiry was sent to the Social Services and Health Care students and resulted in 282 answers. Results revealed that the knowledge about the notification obligation was fairly poor. Also those who were aware of it and had known about a potential fire hazard had not made a notification.

Because of the large amount of answers it can be said that the students are not familiar of about notification obligation. There fore it is clear that the need for future trainings is inevitable. It is also necessary to assess if it's needful to include fire safety trainings to the curriculums of Social Services and Health Care students in Turku University of Applied Sciences.

Keywords: fire safety knowledge, hoarding, Social Services, Health Care, death by fire, authorative cooperation

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Tutkimuksen lähtökohdat	8
2.1 Varsinais-Suomen pelastuslaitos ja tarve tutkimukselle	8
2.2 Laadullinen kyselytutkimus	9
3 Paloturvallisuus	12
3.1 Yleistä paloturvallisuudesta ja riskeistä	12
3.2 Palokuolemat Suomessa	15
4 Palokuolemien ehkäisy	17
4.1 Ehkäisevä työ	17
4.2 Paloriskeistä ilmoittaminen	19
4.3 Clutter image rating -asteikko	20
4.4 Laki viranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta	21
4.5 Muita työtä ohjaavia lakeja sosiaaalialalla	22
4.6 Viranomaisyhteistyö	24
5 Paloturvallisuusosaaminen kotiin vietävissä palveluissa sotealalla	25
5.1 Paloturvallisuusosaaminen kotihoidossa	25
5.2 Asiakkaan itsemääräämisoikeus ja toimintakyvyn arviointi	26
6 Tutkimuksen toteutus	29
6.1 Tutkimuksen eteneminen ja aineiston keruu	29
6.2 Kysely opiskelijoille	30
6.3 Tutkimusaineiston analyysi	31
7 Tutkimustulokset	32
7.1 Sosiaali- ja terveyden opiskelijoiden tietämys Pelastuslain 42 pykälästä	32
7.2 Paloriskejä aiheuttavat tekijät	34
7.3 Tulosten levittäminen, juurruttaminen ja julkaiseminen	37
8 Pohdinta	38

8.1 Tutkimuksen toteutuksen ja tulosten reflektointi	38
8.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	39
8.3 Ideoita jatkotutkimukselle	40
Lähteet	41

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Kuvat

Kuva 1. Clutter image rating.	21
Kuva 2. Tutkimuksen aikataulu.	29

1 Johdanto

Tutkimustyön aiheen idea tuli Varsinais-Suomen pelastuslaitokselta. Toimeksiantaja toi ilmi, etteivät pelastuslaitoksen ammattilaiset koronapandemian aikana olleet juurikaan pitäneet koulutuksia paloturvallisuudesta. Heiltä tulikin pyyntö selvittää paloturvallisuusosaamista sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijoiden keskuudessa. Pelastuslaitoksen kokemuksen mukaan sosiaalialan työntekijät eivät tee ilmoituksia asiakkaiden paloriskiasunnoista riittävässä määrin, jolloin palokuorma-asunnot jäävät huomaamatta. Paloriskiasunnoista ilmoittaminen vähentää palokuolemien määrää, joten tarve tietouden ja yhteistyön lisäämiseen eri ammattilaisten välillä on ilmeinen.

Tutkimustyö on toimeksiantajalähtöinen ja se toteutettiin vuosien 2023–2024 aikana. Tutkimustyö on sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen. Tutkimus toteutettiin tekemällä kysely Turun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystalon opiskelijoille. Kyselyn tarkoitus oli esitellä Pelastuslain 42 pykälä, joka koskee yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemisessä. Pykälä velvoittaa viranomaiset salassapitosäännösten estämättä tekemään pelastuslaitokselle ilmoituksen, jos he saavat tietoonsa rakennuksessa tai asunnossa ilmeisen palovaaran tai muun onnettomuusriskin. Lisäksi tarkoituksena on levittää tietoisuutta ilmoitusvelvollisuudesta sosiaali- ja terveystalolla. Samalla kartoitettiin paljonko opiskelijoilla itsellään on kokemusta paloriskiasunnoista. Toimeksiantaja pyysi myös selvittämään lähteen, josta opiskelija on saanut laista tietää. Näin pystyttäisiin kartoittamaan koulutustarpeita alakohtaisesti.

Tutkimustyöstä saatu tieto tulee Varsinais-Suomen pelastuslaitokselle käyttöön ja he voivat sitä hyödyntää omassa toiminnassaan kartoittaessaan koulutustarpeita paloturvallisuutta koskien. Tutkimustyön aikana rakentui myös yhteistyö Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen ja Turun ammattikorkeakoulun välille. Pelastuslaitos on sittemmin luennoinut useaan kertaan paloturvallisuusasioista Turun Ammattikorkeakoulussa muun muassa sosionomien opintojaksoilla.

Tutkimuksen aihe on yhteiskunnallisesti merkittävä, sillä sen avulla voidaan lisätä tietoutta sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden ilmoitusvelvollisuudesta koskien paloriskiasuntoja. Tietoisuuden lisääntymisen kautta voidaan mahdollisesti ehkäistä palokuolemia. Aihetta voi tutkia edelleen teettämällä myöhemmin vastaavanlaisen kyselyn sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille Turun ammattikorkeakoulussa sen jälkeen, kun pelastuslaitoksen luennot ovat olleet osana opetusta.

2 Tutkimuksen lähtökohdat

2.1 Varsinais-Suomen pelastuslaitos ja tarve tutkimukselle

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Varsinais-Suomen pelastuslaitos. Pelastuslaitos toimii Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastuslautakunnan alaisuudessa 1.1.2023 alkaen. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella työskentelee vakinaisesti lähes 600 ammattilaista, joista palomiehiä on lähes 300 ja ensihoitohenkilöitä yli 150. Sen lisäksi pelastuslaitoksen henkilöstöön kuuluvat mm. suunnittelijat, viestinnän ammattilaiset, palotarkastajat sekä toimistotyöntekijät. (Varsinais-Suomen pelastuslaitos a.)

Varsinais-Suomen pelastuslaitos vastaa pelastustoiminnasta koko sen maakunnan alueella, toiminta-alue on n. 20 000 neliökilometriä, josta lähes puolet on vesistöä. Alue ulottuu Vakka-Suomesta Salon seutuun. Pelastuslaitoksen perustehtäviin kuuluu omaisuuden, eläimien, ympäristön sekä ihmisten pelastaminen ja suojaaminen. (Varsinais-Suomen pelastuslaitos b.)

Toimeksiantaja oli kokemuksensa kautta havainnut, että paloriskiasunnoista ilmoittaminen on kovin vähäistä. He toivoivatkin tutkimusta, jossa kartoitetaan kuinka hyvin sosiaali- ja terveysalalla työskentelevät henkilöt tuntevat lain, jonka mukaan työntekijällä on ilmoitusvelvollisuus paloriskiasunnoista. Tutkimuksella lähdettiin keräämään tietoa siitä, miten hyvin Turun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijat ovat tietoisia Pelastuslain 42 pykälästä. Tehtävänä on saada toimeksiantajalle tietous, miten he lähtevät kohdentamaan koulutustaan sote-kentälle tulevaisuudessa. (Varsinais-Suomen pelastuslaitos Raitmaa, E. 9.5.2023).

Toimeksiantajalla oli tahtotila järjestää paloriskeihin liittyvä infotilaisuus Turun AMK:n kampuksella. Infotilaisuuden tavoitteena olisi ollut lisätä tietoutta paloriskiasunnoista, niistä ilmoittamisesta ja sitä kautta ehkäistä palokuolemia. Varsinaisesta infotilaisuusideasta kuitenkin luovuttiin potentiaalisen vähäisen kävijämäärän vuoksi. Sen sijaan tutkimustyön aikana Turun

ammattikorkeakoulu ja pelastuslaitos alkoivat tekemään yhteistyötä. Sittemmin pelastuslaitokselta palotarkastaja Elena Raitmaa on pitänyt säännöllisesti luentoja sosionomiopiskelijoille ja tulevaisuudessa myös terveystieteiden opiskelijoille.

2.2 Laadullinen kyselytutkimus

Tutkimuksella pyrittiin kartoittamaan sosiaali- ja terveystieteiden erityisesti kotiin vietävien palvelujen parissa työskentelevien henkilöiden tietämystä viranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta paloriskiasunnon kohdatessaan. Koska kentällä työskentelevien henkilöiden haastattelu tai kysely olisi vaatinut kohtuuttoman laajat tutkimusluvut valikoitui tutkimuskohteeksi Turun ammattikorkeakoulussa opiskelevat sosiaali- ja terveystieteiden oppilaat kaikilta vuosiluokilta vuonna 2023.

Tutkimuksen työstäminen alkoi huhtikuussa 2023, jolloin sovimme asiasta toimeksiantajan kanssa. Halusimme tehdä kyselytutkimuksen Turun ammattikorkeakoulun oppilaille, jotka opiskelevat joko sosiaali- tai terveystieteen alaa. Turun ammattikorkeakoulun vuosikertomuksen (2022) mukaan humanististen alojen, lääketieteen sekä terveystieteiden ja hyvinvointialojen vuosittainen amk-tutkintojen määrä on noin 600 opiskelijoiden luokkaa. Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoita ovat mm. ensihoitajat, fysioterapeutit, sairaanhoitajat, sosionomit, terveydenhoitajat, toimintaterapeutit, röntgenhoitajat, suuhygienistit, hammasteknikot, sekä sosiaali- ja terveystieteiden ylemmän amk:n opiskelijat (Turun ammattikorkeakoulu 2021).

Tavoitteena oli saada selville, tiesivätkö opiskelijat ilmoitusvelvollisuutta koskevasta laista, missä he olivat saaneet siitä tietää, ovatko he koskaan törmänneet paloriskikohteeseen ja ovatko he itse tehneet tällaista ilmoitusta. Halusimme samalla selvittää alakohtaisen tietämyksen laista, jotta pelastuslaitos voisi saada selville, millä alalla tietämys on heikointa ja näin ollen he voisivat kohdentaa koulutuksiaan alakohtaisesti. Yksi tavoite oli myös potentiaalisesti saada tulevaisuudessa paloturvallisuusasiat juurrutettua osaksi

sosiaali- ja terveysalan opintoja ja sitä kautta vaikuttaa yhteiskunnan hyvinvointiin palokuolemien vähenemisen kautta.

Tutkimus oli pääosin laadullinen ja aineistoa kerättiin Webropol-kyselylomakkeen muodossa (LIITE 1). Tutkimuksessa oli myös määrällisiä eli kvantitatiivisia elementtejä, esimerkiksi kun haluttiin selvittää, kuinka moni opiskelija tiesi lain jo etukäteen. Laadullinen puoli tarkasteli puolestaan mistä lähteestä tuntemus lakiin on saavutettu ja minkälaiset elementit opiskelijan mielestä aiheuttaa paloriskiä.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkittavasta joukosta pyritään saamaan irti mahdollisimman paljon tietoa tutkittavasta aiheesta, mutta tutkimustulokset eivät ole yleistettävissä, sillä ne koskevat vain tutkittavaa joukkoa. (Kananen 2014, 18-19.) Tässä tutkimuksessa tutkittavalla joukolla siis viitataan Turun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijoihin vuonna 2023. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää ilmiötä, sekä tekijöitä ja niiden välisiä suhteita (Kananen 2014, 25).

Kysely rakentui strukturoiduista kysymyksistä, sekä avoimista kysymyksistä. Strukturoidussa kyselyssä vastaaja valitsee valmiista vastausvaihtoehdoista (Kananen 2014, 25). Kyselyssä oli näkyvillä myös kuvallinen mitta-asteikko Clutter Image Rating (International OCD Foundation). Kuvassa näytetään näkymä saman asunnon sisältä yhdeksällä eri tavaramäärän tasolla ja opiskelijoiden tulisi pohtia mistä kuvasta alkaen paloriski-ilmoituksen raja ylittyisi. Yleensä yhdeksän asteisesta portaalista neljäs kuva jo ylittää sen rajan, että tulisi tehdä ilmoitus pelastusviranomaiselle (International OCD Foundation).

Laadullisessa tutkimuksessa kyselyyn vastanneet voidaan jaotella laadullisiin luokkiin (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75). Jaottelimme kyselyyn vastanneet luokkiin opiskelulinjansa ja lain tuntemuksen perusteella. Kyselyn kysymykset olivat pääosin strukturoidut eli vastaajille oli annettu valmiit vastausvaihtoehdot. Vapaan vastauksen sai antaa kysymyksiin koskien omaa koulutustaustaa ennen ammattikorkeakoulua, sekä omaan arviointiin paloriskiä aiheuttavista tekijöistä asiakkaan kotona.

Luokittelu on yksinkertainen aineiston järjestämisen muoto ja siinä lasketaan, montako kertaa tietty vastaus eli luokka esiintyy vastauksissa. Teemoittelussa taas lukumäärät eivät ole suuressa roolissa, vaan tieto, mitä kyseisestä aiheesta on sanottu. Ennen teemoittelua vastaukset voi ryhmitellä esimerkiksi vastaajan iän mukaan (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93.)

Strukturoitujen kysymysten vastaukset luokittelimme vastausmäärien perusteella ja lisäksi avoimiin kysymyksiin käytimme teemoittelua. Halusimme selvittää, mitkä tekijät asiakkaan asunnossa voivat vastaajan mielestä aiheuttaa paloriskiä. Ennen teemoittelua vastaukset jaoteltiin vastaajan opiskelulinjan mukaan.

3 Paloturvallisuus

3.1 Yleistä paloturvallisuudesta ja riskeistä

Ennakointi ja riskien tunnistaminen on hyvä keino vähentää tulipaloja. Tulipaloissa kuolee vuosittain 50-80 henkilöä – joka päivä syntyy myös melkein kymmenen asuntopaloa. Yleisesti palon syttymissy on huolimattomuus. (SPEK 2017.) Vuonna 2022 Pelastustoimella oli 100 700 hälytystehtävää Suomessa, joista 11 856 oli tulipaloja (Valtioneuvosto 2023). Asuntopaloista 40 % sytty yleensä keittiössä ja keittiöpaloista 60 % syntyy liedellä (Suomen palopäälystysliitto 2021, 94).

Vuosina 2014–2018 pelastuslaitos sai hälytyksen vuosittain keskimäärin 3000 asuinrakennuksen tulipaloon. Yleensä noin puolet tapauksista oli henkilön itsensä aiheuttamia. Suomessa menehtyy vuosittain 50-80 henkilöä tulipalon vuoksi. (Suomen palopäälystysliitto 2021, 94.) Yleisin tulipalon syy kotona on varomaton tulen käsittely. Yleisesti tulipalojen syttymissy on yleensä tulentekovälineen huolimaton käyttö, ruuan valmistus sekä sähkölaitteen väärinkäyttö. (Lindh ym. 2019, 38.) Huoneistopalo kehittyy nopeasti, jopa viidessä minuutissa syttymisestä, kolmessa minuutissa syttymisestä tila on hengenvaarallinen. Ihminen kestää tulipalon syttyessä olosuhteita huonosti, keuhkorakkulat tuhoutuvat, savukaasut ovat myrkyllisiä ja yleensä aiheuttavat nopeastikin tajunnan menetyksen. Jokaisessa asunnossa on paljon palamiskelpoista materiaalia, joten jos ihminen ei kykene ajoissa pelastautumaan asunnosta pois, hän menehtyy. (SPEK 2014, 29.)

Kerrostalojen tyypillisin tulipalo on asuntopalo. Yleensä tulipalon syttymissy on asukkaan huolimaton toiminta. Yleisimpiä syttymissyitä ovat tupakointi vuoteessa, sekä päälle jätetty hella. Vikaantuneet erilaiset sähkölaitteet, kuten valaisimet sekä kodinkoneet aiheuttavat tulipaloja asunnoissa. (SPEK 2012, 7.) Neljäsosa tulipaloista sytty keittiössä, ja yleisimpänä syttymisen syynä on tällöin kuumenemaan jätetty liesi. Erityisesti palo pääsee nopeasti leviämään,

mikäli keittiö on kovin epäsiisti tai siellä on paljon palavaa materiaalia, kuten talouspaperirullia tai kertakäyttöastioita. (SPEK 2012, 9.)

Suurin osa yli 65-vuotiaista suomalaisista asuu yksin omassa kodissaan ilman tukipalveluita. Suuri osa vanhuksista on huonokuntoista väestöä, jolloin uudet teknologiset palvelut tuovat lisäturvaa heille yhdessä kotisairaanhoidon palveluiden kanssa. (Raitakari ym. 2022, 40-42). Ikäihmisille on suunnattu erilaisia turvallisia helloja, jotka tietyn ajan päästä sammuvat (SPEK 2012, 9).

Tulipalo voi syttyä myös rikkoutuneesta sähköjohdosta tai viallisesta sähkölaitteesta, jolloin oikosulku voi ilmaantua ja laite kuumenee ja aiheuttaa tulipalon (SPEK 2012, 9). Asukkaiden tulisikin tarkistaa säännöllisesti sähkölaitteiden johdot ja pistorasioiden kunto (SPEK 2012, 9-10). Jokaisessa asunnossa on oltava jokaista 60 neliötä kohden yksi palovaroitin (SPEK 2012, 7). Asunnon haltijalla on velvollisuus huolehtia, että palovaroittimet ovat toimintakuntoisia asunnossa (Pelastuslaki 29.4.2011/379).

Arviolta joka kolmas asuntopalosta on tupakan aiheuttama. Lisäksi palamaan jätetty kynttilä on yksi syy asuntopaloihin. (SPEK 2012, 10.) Sähköpalo määritellään yleensä paloksi, jossa palon syttymisen mahdollistajana on sähkö. Sähkölaite on yleensä pistotulpalla varustettu verkkoon liitettävä esine, joka ei ole osa kiinteistön sähköverkkoa. Sähköpalot voivat johtua sähkölaitteiden vioista, niiden huolimattomasta käytöstä sekä puutteellisesta huollosta. (Sähkötieto ry 2016, 11.) Saunasta lähtenyt tulipalo on yleinen myös silloin, kun saunaa käytetään esimerkiksi pyykkien kuivatukseen. Pyykinkuivatus kiukaan yläpuolella aiheuttaa tulipalon vaaran. (SPEK 2012, 11.)

Tukesin tilastoinnissa sähköpalokuolemat, jotka johtuvat sähköstä ovat pysyneet ennallaan, sähköpalojen määrä taas on vähentynyt. Tukesin raportin mukaan vuonna 2010-luvulla sähkölaitteista alkaneissa paloissa menehtyi 15 henkeä vuodessa. Yleisimmät sähköpalojen syyt olivat valaisin, kiuas ja sähkökeskus. (Sähkötieto ry 2016, 12-15.)

Useiden lähteiden mukaan paloriskiasunnot ovat yleisiä ihmisten keskuudessa, joilla on tarve sosiaalihuollon palveluille. Esimerkiksi Yle (2016) artikkelissaan

kuvailee, kuinka huolimattomuus ja huonomuistisuus kasvattaa paloriskiä muun muassa mielenterveysongelmaisten, päihteidenkäyttäjien ja vanhusten kodeissa. Kodeissa vierailevat viranomaiset ja työntekijät tekevät kuitenkin harvoin ilmoituksia paloriskiasunnoista niihin törmätessään. THL (2023) mukaan tupakoivilla, päihde- ja mielenterveysongelmaisilla, muistisairailla ja sosioekonomisesti heikossa asemassa olevilla henkilöillä on kohonnut palokuoleman riski. THL (2023) myös mainitsee, että sote- ja järjestötoimijoiden kouluttaminen on yksi keinoista ehkäistä palokuolemia.

Turun Raunistulassa paloi talo maan tasalle vuonna 2014. Viranomaiset tiesivät talon huonon kunnon, mutta kukaan ei ilmoittanut asiasta eteenpäin. Ilmoittamatta jättämissä tapahtuu monissa eri paikoissa, eikä Raunistulan palo ole ainut laatuaan. Kuitenkin laki velvoittaa ilmoittamaan paloviranomaiselle palon tai onnettomuuden vaarasta. (Yle 2016.)

Kun kehitämme sosiaali- ja terveysalan turvallisuutta, meidän tulee ensin tiedostaa mitkä ovat meitä uhkaavat riskit ja miten voimme niihin varautua. Riski kuvaa vahingon tai onnettomuuden vaaran suuruutta – se muodostuu erilaisista vaaratilanteiden aiheuttamien vahinkojen vakavuudesta ja todennäköisyydestä. Yleensä onnettomuuksiin voi varautua ennalta. Onnettomuus ei ole aina yhden tekijän summa, vaan se voi liittyä moneen erilaiseen asiaan. Kun riski on tunnistettu, seuraavaksi voidaan arvioida millaiset riskin mahdollisuudet ovat olemassa sekä miten niihin voidaan puuttua. (Lindh, Karttunen & Volanen 2019, 5–6.)

Paloturvallisuutta valvoo pelastuslaitokset. Pelastuslaitokset tekevät tarkastuksia, joihin liittyy ohjausta ja neuvontaa rakennusten käyttäjille. Palotarkastajat voivat antaa myös määräyksiä ja kehotuksia turvallisuusjärjestelyistä, näiden tavoitteena on ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia. Vuonna 2021 yli puolet hälytyksistä olivat asuinrakennusten tulipaloja. Yleisin syy oli huolimattomuus ruuan laitossa. (Sisäministeriö.) Tavallisimmin paloriskin aiheuttaa palokuorma eli suuri tavaramäärä, joka syttyessään aiheuttaa palon nopean leviämisen ja asukkaan pääsyn asunnosta ulos. Usein kohteista puuttuu myös palovaroitin. Paloriskin aiheuttaa myös

liedellä, uunissa, kiukaan tai tulisijan välittömässä läheisyydessä säilytetyt tavarat. Paloriskin aiheuttaa myös vialliset sähköasennukset, rikkiäiset sähkölaitteet ja tupakointi. (Pelastustoimi.) Asumisturvallisuutta parantaa palovaroitin sekä se, että poistumistiet pidetään esteettöminä (THL 2022).

3.2 Palokuolemat Suomessa

Palokuolemia tapahtuu nykyään vuosittain noin 50 ja niistä suurin osa keski-ikäisille miehille ja iäkkäille ihmisille (THL 2022). Kuolemien määrää on saatu vähennettyä 2010-luvulla; 2008 vuonna niitä tilastoitiin 107, kun taas vuonna 2019 ilmeni 49 palokuolemaa (STM 2020, 202). Suomessa tulipaloon menehtyy tavanomaisesti noin 40-80 ihmistä. Verrattuna kansainvälisesti se on edelleen paljon, vaikkakin paloturvallisuus on parantunut. (Sisäministeriö.) Tyypillinen palokuoleman uhri on yksinäinen, pienituloisen, fyysiseltä toimintakyvyltään heikko ja alkoholin vaikutuksen alaisena ollut mies (Lindh ym. 2019, 24).

Ikääntyneiden asunnoissa syttyy tulipaloja lähes jokaisena päivänä viikossa. Haasteena on, että asukkaat ovat toimintakyvyltään rajoittuneita ja tarvitsevat apua pelastautumiseen. Erityisesti kotihoidon asukkailla haaste korostuu, koska kotona ei ole saatavilla apua ympärivuorokautisesti. Miltei 90 % palokuolemista sattuu asuinhuoneistoissa, joissa syttymissyynä on ruuan valmistus, tuhopoltto tai tupakka. Yleisin kuolemaan johtanut tulipalon syynä on tupakointi alkoholin vaikutuksen alaisena. Tyypillisesti kuolemaan johtaneessa tulipalossa asukas on ollut yksin ja lähes puolesta asunnoista on puuttunut palovaroitin. Vaikkakin yleisesti ottaen palovaroittimet ovatkin olleet toimintakuntoisia on uhri ollut fyysisesti heikossa kunnossa oleva asukas. (Lindh ym. 2019, 24.)

Tulipaloja tilastoidaan PRONTO-tilaston avulla. PRONTO on sisäministeriön luoma järjestelmä, jonne Pelastuslaitos kirjaa tulipalojen tiedot. Asunnoissa olevissa tulipaloissa yleisin syy on ruuanlaitto, mutta kuolemilla mitattuna tupakointi on keskeisin syy. Joka kolmannen palokuoleman aiheuttaja on tupakointi. Vuosittain 15–20 ihmistä menehtyy tulipalossa tupakoinnin seurauksena. Kohonnut palokuoleman riski on tupakoivilla, päihde- ja

mielenterveysongelmaisilla, ikääntyneillä sekä muistisairailta henkilöillä. (STM 2020, 203–204.)

4 Palokuolemien ehkäisy

4.1 Ehkäisevä työ

Suomen perustuslain 6§:n mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää syytä asettaa eri asemaan iän, alkuperän, sukupuolen, kielen, uskonnon, mielipiteen, vakaumuksen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella (Suomen perustuslaki 11.6.1999/731). Yhteiskunnan tavoitteena on edistää ihmisten kotona olemista mahdollisimman pitkään erilaisten tukitoimien turvin, kuten kotisairaanhoidon ja muiden tukipalveluiden. Normit edellyttävät, että rakennuksissa olevien ihmisten on pelastauduttava tai heidät tulee pelastaa muulla tavoin. Kartoitettaessa henkilön sosiaali- ja terveystalvueluita tulisi kiinnittää huomiota asukkaan toimintakykyä eli kyvykkyyttä poistua rakennuksesta palon sattuessa. Pelastuslainsäädäntö ei edellytä poistumisturvallisuusselvityksen laadintaa tällaisessa tilanteessa, mutta ilmeisen paloriskin ollessa kyseessä tulisi ryhtyä erilaisiin toimenpiteisiin onnettomuuden ehkäisemiseksi. (SPEK 2014, 28.)

Pelastuslaitoksen suorittama onnettomuuksien ehkäisytoimintaan kuuluu turvallisuusviestintää, ohjausta, neuvontaa ja valvontatoimintaa, kuten palotarkastuksia. Pelastuslaitosten järjestämiä turvallisuusviestintätilaisuuksia oli noin 7300 vuonna 2022. Viestintätilaisuuksilla, johon lukeutuvat myös koulutukset, tavoitettiin n. 600 000 ihmistä. Ennalta ehkäisevä työ vaikuttaakin kantaneen hedelmää, sillä esimerkiksi rakennuspalojen määrä on kymmenessä vuodessa tippunut 6000:sta 5000:een. Samassa ajassa on palokuolemien määrä noin puolittunut. Palokuolemien määrän arvioidaan vuonna 2022 olleen n. 47 henkilöä. (Valtioneuvosto 2023.)

Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut Turvallisesti kaiken ikää -ohjelman (2020), jossa tavoitellaan koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyä vuosien 2021–2030 aikana. Ohjelmassa otetaan kantaa myös paloturvallisuuteen. Viime vuosina palokuolemat ovat vähentyneet merkittävästi muun muassa poistumisturvallisuuden ja turvatekniikan lisääntymisen myötä. Markkinoille on

myös tulleet itsestään sammuvat savukkeet. Pelastuslaitosten turvallisuusviestintä ja palotarkastukset ovat myös vaikuttaneet palokuolemien vähenemiseen Suomessa. (STM 2020, 77.)

Asuinrakennusten yleispiirteenä voidaan pitää sitä, että käyttö on ympärivuorokautista ja asunnoissa asuu toimintakyvyltään erilaisia ihmisiä (RIL ry 2022, 3). Kodin paloturvallisuutta voidaan parantaa pienillä muutoksilla. Pelastuslain mukaan jokaisessa asunnossa tulee olla yksi palovaroitin kutakin 60 neliötä kohden. Jokaisessa kerrostalon kerroksessa tulee myös löytyä yksi palovaroitin. Palovaroittimen testaus tulisi tehdä joka kuukausi, palovaroitin ei ole toimiva, mikäli sitä ei huolleta. Ennen kuin palovaroittimen paristo on loppumassa, se alkaa pitää naksuntaa, jolloin käyttäjän tulisi huomioda, että paristo on vähissä. Sähköverkkoon liitetty palovaroittimien paristoja ei tarvitse itse vaihtaa. (Suomen rakennusinsinöörien liitto RIL R.Y 2005, 14).

Palovaroitin on tullut pakolliseksi koteihin yli 20 vuotta sitten, kun pelastustoimilaki tuli voimaan. Helmikuusta 2009 alkaen uudisrakentamisessa asuntoihin on edellytetty sähköverkkoon kytkettyjä palovaroittimia. (YLE 2022.) SPEK ja ARA tutkivat vuonna 2021 vuokratalojen asuntojen palovaroittimia, joista jopa 70 prosentissa oli puutteita. Pelastuslakiin on tulossa parannus - vuoden 2026 alusta lähtien palovaroittimen hankinta- ja kunnossapito vastuu siirtyy asukkailta rakennuksen omistajille. Muutos astuu voimaan jo 2024 lähtien, mutta siitä seuraa kahden vuoden siirtymäaika, jolloin taloyhtiöillä on mahdollisuus pohtia, miten palovaroittimien hankinta järjestetään. Tällöin, kun palovaroittimen vastuu siirtyy asukkailta taloyhtiölle, parantaa se koko kiinteistön paloturvallisuutta. (Isännöintiliitto 2024.)

Nykyään on saatavilla erilaisia tärinä- ja vilkkuvalohälyttimiä mm. kuulo- ja näkövammaisille. Muistisairaiden asiakkaiden kohdalla suositellaan otettavan sulakkeet irti mm. saunasta, jottei tulipaloo syttyisi. Tupakoitsijoiden kanssa tulisi keskustella turvallisesta tupakoinnista ulkona ja tupakat tulisi aina laittaa palamattomaan astiaan. Paloriskiä saadaan pienennettyä huolehtimalla yleisestä asunnon siisteydestä ja huolehtimalla sähkölaitteiden turvallisuudesta. (Lindh ym. 2019, 38-39.) Lisäksi paloturvallisuusriskiä voidaan lisätä

kerrostalojen yleisissä tiloissa sijoittamalla sinne palovaroittimia. Yhteisissä tiloissa olevien palovaroittimien vastuu kuuluu taloyhtiöille. (SPEK 2012, 8.) Suuren vaaran aiheuttaa myös se, jos uloskäytävät, jotka toimivat poistumistienä palon syttyessä, ovat täynnä tavaraa ja toimivat tällöin esteenä asunnosta poistumiselle. Kerrostaloasunnoissa ja porraskäytävissä ei tulisikaan säilyttää ylimääräistä tavaraa. (SPEK 2012, 14.)

Pelastajille on taattava mahdollisuus päästä lähelle palavaa rakennusta (Pelastusopisto 2018, 66). Asunnon omistajan tai taloyhtiön tulee huolehtia siitä, että asunnon tontilla on pelastuslaitosta varten helposti havaittava ja selkeä opastus kohteeseen (SPEK 2012, 19).

STM:n ohjelmassa yhtenä tavoitteena on vähentää työikäisten ja iäkkäiden palokuolemia ja palovammautumisia. Toimenpiteinä mainitaan muun muassa näiden asiakasryhmien paloturvallisuusosaamisen kasvattaminen, mutta myös sote- ja järjestötoimijoiden paloturvallisuusosaamisen kasvattaminen, sekä pelastuslain 42 §:n mukaiset toimenpiteet ja paloturvallisuusriskeihin puuttuminen ennakoivasti (STM 2020, 80–81.)

4.2 Paloriskeistä ilmoittaminen

Yksityishenkilö tai muu taho voi ilmoittaa pelastuslaitokselle asunnossa havaitusta paloriskistä esimerkiksi Pelastustoimen internetsivuilla olevalla lomakkeella. Jokaisella kansalaisella on tähän oikeus ja velvollisuus. (Pelastustoimi.) Yleensä ilmoitukset tulevat pääasiallisesti ensihoitajilta, poliiseilta, isännöitsijöiltä sekä kotihoidolta. Yksittäisiä tapauksia on raportoitu myös naapurien toimesta. Yleensä tavallisten palotarkastusten yhteydessä riskiasuntoja ei tule ilmi. (Yle 2016.)

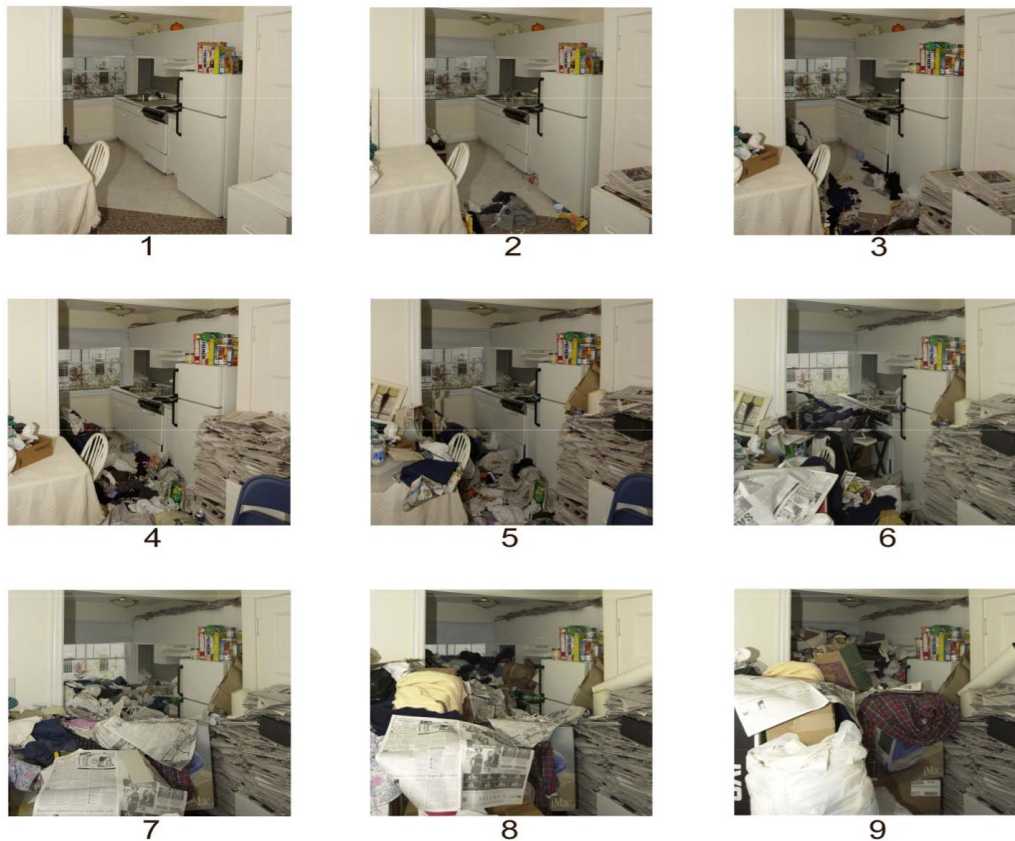
Jos ilmoitus tehdään suuren tavaramäärän johdosta, pyydetään ilmoittajaa kuvailemaan muun muassa asunnon tavaramäärää, sotkuisuutta ja kulkureittejä. Asunnosta poistumismahdollisuuksia tulee myös arvioida; onko asunnosta poistuminen hankalaa vai mahdotonta. Ilmoituksen täyttämisen yhteydessä ilmoittaja voi avata myös kuvasarjan, jonka perusteella on helpompi

hahmottaa ja arvioida palokuormasta johtuvia paloriskejä. Ilmoittaja voi liittää ilmoitukseen myös omia kuvia. (Pelastustoimi.)

4.3 Clutter image rating -asteikko

Hoarding Disorders UK on brittiläinen järjestö, joka auttaa hamstraamisongelmien kanssa kamppailevia ihmisiä. Hamstraaminen on vakava ongelma ja jokainen tapaus on omanlaisensa. Järjestö tarjoaa hamstraamisen tunnistamisen työkaluksi Clutter image rating -kuvasarjan. Clutter Image Ratingin (CIRS) avulla voidaan tunnistaa kuinka vakava henkilön hamstraamisongelma on. (Hoarding disorders UK 2014.)

Ihmisillä saattaa usein olla itsellään erilainen käsitys omasta tilanteestaan, kuin ulkopuolisella. Jotkut pitävät jo pientä vaatekasaa nurkassa vakavana sekasotkuna, kun taas toisille liian ahtaaksi käynyt kulkuväylä huoneesta toiseen on vasta ongelma. Clutter image rating -kuvasarjassa esitetään huoneet asteikolla täysin siisti – vakavasti sotkuinen. Kuvasarjasta henkilöä pyydetään valitsemaan lähinnä omia huoneitaan kuvaavat kuvat. Yleisesti ottaen tilanteen ollessa tasosta 4 eteenpäin henkilöä rohkaistaan hakemaan apua. (International OCD Foundation.) Clutter image rating on käytössä myös pelastuslaitoksella viranomaisen ilmoituslomakkeella (Pelastustoimi).

Kuva 1. Clutter image rating.

4.4 Laki viranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta

Henkilö, jolla on toimintakyvyn alenemaa ei välttämättä pysty itsenäisesti pelastautumaan. Palo- ja onnettomuusriski on kohonnut mm. ikääntyneellä väestöllä sekä mielenterveys- ja päihdeasiakkailta. Oman riskiryhmän muodostavat myös ne, jotka ovat haalineet asuntoonsa paljon tavaraa. Etenkin kotihoidon parissa työskentelevien ammattilaisten kohonnut riskitietoisuus on avainasemassa paloriskiasuntoja tunnistettaessa. Pelastuslain 42 pykälän mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten on ilmoitettava pelastusviranomaiselle salassapitosäynnösten estämättä havaitsemastaan tai muutoin tietoon tulleesta ilmeisestä onnettomuusriskistä tai palovaarasta asiakkaan kotona. (Lindh ym. 2019, 35-36.)

Pelastuslain 29.4.2011/379 tarkoituksena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Pelastuslaissa myös säädetään siitä, että pelastuslaitoksen tulee tehdä yhteistyötä alueen muiden viranomaisten ja asukkaiden sekä yhteisöjen kanssa. Mikäli viranomaiset havaitsevat työssään tai muutoin saavat tietoonsa rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palovaaran, tulee olla yhteydessä pelastusviranomaiseen salassapitosäännösten estämättä. (Pelastuslaki 29.4.2011/379.)

Pelastuslakiin liitettiin vuonna 2011 palovaaroja ja onnettomuusriskejä koskeva pykälä ilmoitusvelvollisuudesta. Vuonna 2019 kaikilla ilmoitusvelvollisilla ei ollut tietoutta siitä. Pelastuslain mukaan viranomaisten tulisi ilmoittaa ihmisten kodissa havaitsemat vaarat pelastusviranomaiselle. (SPEK 2021.) Ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on saada pelastusviranomaiselle tieto riskiasunnosta varhaisessa vaiheessa, että ennaltaehkäisevillä toimilla voitaisiin estää mahdollinen tulipalo. Yleensä ilmoitukset koskevat huoneistossa havaittuun palokuormaun, viallisiin sähkölaitteisiin tai muihin henkilöturvallisuuspuutteisiin. Ison riskin aiheuttavat päihdeongelmaisten asunnot. (Lindh ym. 2019, 36.)

4.5 Muita työtä ohjaavia lakeja sosiaalialalla

Sosiaali- ja terveysalaa ohjaavat monet eri lait, kuten sosiaalihuoltolaki, terveydenhuoltolaki, työturvallisuuslaki ja pelastuslaki. Yhteistä näille kaikille laeille on turvallisuustoimintaa ohjaava suunnitelmallisuus. (Lindh ym. 2019, 11.)

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalvöiden sekä pelastustoimen järjestämistävastuu siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueet, joita on 21 kappaletta, sekä Helsingin kaupunki vastaavat perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon, suun terveydenhuollon, mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä vammaispalveluiden, ikääntyneiden asumis- ja palveluiden, että erikoissairaanhoidon järjestämisestä. (Sosiaali ja terveysministeriö 2023.) Hyvinvointialueet järjestävät sosiaalihuoltoa. Jokaisella

asukkaalla on oikeus saada kiireellisessä tilanteessa yksilölliseen tarpeeseen perustuen sosiaalipalvelut, niin ettei hänen oikeutensa huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu. Mikäli asukkaan tilanne ei ole kiireellinen, sosiaalipalvelut haetaan siltä hyvinvointialueelta missä on asukkaan kotikunta. Sosiaalipalveluihin kuuluvat muun muassa sosiaalityö- ja sosiaaliohjaus, perhetyö, kotihoito, tukipalvelut, laitospalvelut, päihde- ja mielenterveystyö, kasvatus- ja perheneuvonta sekä asumispalvelut. Erityslainsäädännön perusteella muita sosiaalipalveluita ovat muun muassa täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, vammaispalvelut, kehitysvammaisten erityishuolto sekä lastensuojelu. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2024 a.)

Terveydenhuollon tavoitteena on ylläpitää ihmisten terveyttä ja ylläpitää sitä. Lisäksi tarkoituksena on lisätä väestön hyvinvointia sekä työ- ja toimintakykyä sekä kaventaa terveyseroja. Terveyspalvelut jaetaan kahteen osaan, perusterveydenhuoltoon että erikoissairaanhoidon. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2024 b.)

Potilas- sekä asiakasturvallisuus työn tehtävänä on edistää turvallisuutta kaikessa sosiaali- ja terveysalan toiminnassa. Turvallisuuteen kuuluu muun muassa laitteiden turvallinen käyttö, tilojen turvallisuus, lääkkeiden turvallinen käyttö sekä toimiva tiedonkulku henkilöiden välillä. (Sosiaali- ja terveysministeriö.)

Turvallisuus tarkoittaa kokonaisuudessaan, että palvelut järjestetään oikea-aikaisesti niin, ettei asiakkaan tai potilaan psyykinen, sosiaalinen, taloudellinen tai fyysinen turvallisuus vaarannu. Asiakas- ja potilasturvallisuus tulee ottaa huomioon kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa. Suunnitelmallinen perehdytys työtehtäviin, erilaisiin työssä käytettäviin laitteisiin sekä tietojärjestelmiin on turvallisen asiakas- ja potilasturvallisuuden vaatimus. Kaikkea ei perehdyttäjän tarvitse uudelle työntekijälle perehdyttää, mutta kaikki mitkä liittyvät uuden työntekijän työhön tulee huomioida. (Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus 2024.)

Työturvallisuuslaissa työntekijän tulee viipymättä ilmoittaa havaitsemistaan vioista, jotka voivat aiheuttaa haittaa tai vaaraa työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle. Mikäli työstä aiheutuu vakavaa vaaraa työntekijälle, on hänellä oikeus pidättäytyä työstä työturvallisuuteen vedoten. (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.)

4.6 Viranomaisyhteistyö

Palokuolemien ehkäisyssä viranomaisyhteistyö eri tahojen välillä on tärkeässä roolissa. Viranomaisella on toki ilmoitusvelvollisuus, kuten edellä on kuvattu. Palo- ja onnettomuusriskit ovat kuitenkin monen tekijän summa, joten niihin liittyy useita toimijoita ennaltaehkäisyn kannalta.

Taloyhtiöllä on vastuu huomauttaa asukasta liiallisesta palokuormasta tai paloriskistä. Asunnon siivottomuus johtuu usein toimintakyvyn heikkenemisestä ja erilaisista sairauksista, joten sosiaaliviranomainen on tässä avainasemassa arvioimassa sosiaalisen tuen tarvetta. Mikäli asunnossa asuu alaikäisiä lapsia, tulee arvioida lastensuojelun tarve. Mikäli jätteet ovat kasaantuneet ja tuholaisia, mm. hiiriä esiintyy asunnossa, tulee ympäristöviranomaisen puuttua tilanteeseen. Mikäli asunnossa asuu eläimiä, tulee arvioida eläinsuojeluilmoituksen tarvetta. Jos asunnossa löytyy palokuormaa ja poistumistiet ovat esteellisiä, on pelastusviranomainen oikea taho. Pelastusviranomainen voi antaa korjausmääräyksen, jonka perusteella asunnon paloturvallisuusriskit on korjattava. (Lindh ym. 2019, 37.)

Pelastuslaitos on tehnyt yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan henkilöstön, sekä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa muun muassa lukuisten hankkeiden muodossa. Silti paloturvallisuusosaamiselle nähdään edelleen tarvetta. (STM 2020, 77.)

5 Paloturvallisuusosaaminen kotiin vietävissä palveluissa sotealalla

5.1 Paloturvallisuusosaaminen kotihoidossa

Paloturvallisuusosaaminen korostuu etenkin kotihoidossa, sillä asiakkaat ovat usein toimintakyvyltään rajoittuneita ja tarvitsevat apua pelastautumiseen. Noin 90% palokuolemista tapahtuu asuinrakennuksissa, ja hoitoalan rakennuksissa tulipalot ovat päivittäisiä. (Suomen palopäälystöliitto 2017, 27.) MTV:n uutisessa (2016) kerrotaan 80-vuotiaasta Raunosta, joka kuoli kotiinsa tulipalossa vain hetki kotiuttamisensa jälkeen. Rauno oli dementoitunut ja hän odotti paikkaa ympärivuorokautisesta hoitolaitoksesta. Kotihoito kävi Raunon luona säännöllisesti ja he olivat havainneet, että koti on sotkuinen. Heidän myös kerrottiin pelänneen, että muistisairas Rauno sytyttää tulen alakerran takkaan tai uuniin. Palon uskotaan alkaneen talon alakerran pesuhuoneesta, jossa säilytettiin paljon tavaraa.

Suuressa roolissa onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä ovat työntekijät, jotka käyvät asiakkaiden kotona. Tällöin työntekijän, joka huomaa paloriskiasunnon tulisi tehdä viipymättä ilmoitus pelastuslaitokselle. Palo- ja onnettomuusvaara liittyy yleensä niihin koteihin, joissa asukkailla on hankaluuksia elämänhallinnan kanssa. Asuntoon on voinut kerääntyä runsaasti tavaraa, jolloin kulkureittejä ei ole tai kodin asukas käyttää niin paljon päihteitä, että toimintakyky on laskenut ja aiheuttaa näin ollen vaaran itselleen, mikäli tulipalo asunnossa syttyy. Myös ikäihmiset, joiden toimintakyky on heikko ovat riskiryhmässä. (Varsinais-Suomen pelastuslaitos 2016.)

Mikäli kotihoidon työntekijä havaitsee, että jonkun henkilön kotona tai rakennuksessa on ilmeinen palovaara tai muu onnettomuusriski, tulisi siitä ilmoittaa alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee kuntaa, viranomaisia ja hoivayrityksiä. Pelastuslain 42§ kohdalla on haluttu puuttua erityisesti toimintakyvyltään heikommassa asemassa olevien kuten iäkkäiden tai päihdekuntoutujien asumisturvallisuuteen. (SPEK 2021.)

Kotiin vietävien palvelujen työntekijän tulee myös osata antaa asiakkaalleen tietoa paloturvallisuudesta. Työntekijän on saatava asianmukainen perehdytys ja paloturvallisuusasiat on juurrutettava osaksi jokapäiväistä työtä. Työntekijä voi arvioida palokuormaa esimerkiksi miettimällä onko asunto jatkuvasti siivoamaton, keräileekö asukas tavaraa, onko asunto ja esimerkiksi parveke täynnä herkästi syttyvää tavaraa. Näiden lisäksi tupakoivalla asiakkaalla paloriski on selvästi kohonnut. (THL 2017, 96.)

Sosiaali- ja terveysalan työntekijöillä, jotka käyvät asikkaiden asunnoissa on mahdollisuus nähdä miten asukas elää tavallista arkeaan. Työntekijä voi tehdä havainnoita asiakkaan voimavaroja tai niiden puutteita, ottaen huomioon asiakkaan oman toimintakyvyn ja elinympäristön. Kotioloissa ihminen näyttäytyy kokonaisvaltaisempana yksilönä, kuin laitoksessa. Ammatillaiset tekevät havaintojaan joko tietoisesti tai tiedostamatta. Esimerkiksi vammaispalveluiden ammattilainen voi käydä asiakkaan luona havainnoimassa asukkaan toimintaympäristöä ja tilannetta sekä palveleeko se nykyisellään asiakasta. Usein ammatillaiset myös kiinnittävät asukkaan muuttuneeseen tilanteeseen huomiota, kuten huomioiden asiakkaan kodin ympäristöä ja toimintakykyä ja sanoittavat sitä yleensä asiakkaalle. (Raitakari, Günther & Räsänen 2022, 68-69.)

5.2 Asiakkaan itsemääräämisoikeus ja toimintakyvyn arviointi

Henkilöiden paloturvallisuuden kannalta tärkeimpiä osa-alueita ovat ymmärryskyky, liikuntakyky sekä havaintokyky. Näiden ominaisuuksien puute tai heikkous vähentää henkilön omaa kykyä pelastautumaan omatoimisesti palon syttyessä. Esimerkiksi Norjassa on asuntojen paloturvallisuusvaatimukseen kirjattu, että asukas kykenee käyttämään alkusammutinta, tunnistamaan palovaroittimen äänen ja reagoimaan siihen, tekemään paloilmoituksen hätäkeskukseen, varoittamaan naapureita ja muita lähistöllä olevia ihmisiä sekä poistumaan itse turvalliseen paikkaan. Toimintakyvyn alenemisen aste vaikuttaa siihen, kuinka paljon itsenäiset

poistumiset palon syttyessä ovat heikentyneet tai puuttuvatko ne kokonaan. (SPEK 2006, 17.)

Henkilö, jolla on toimintakyvyn alenemaa ei pysty itsenäisesti pelastautumaan. Palo- ja onnettomuusriski on kohonnut mm. ikääntyneellä väestöllä sekä mielenterveys- ja päihdeasiakkailla. Oman riskiryhmän muodostavat myös ne, jotka ovat haalineet asuntoonsa paljon tavaraa. Etenkin kotihoidon parissa työskentelevien ammattilaisten kohonnut riskitietoisuus on avainasemassa tunnistaa paloriskiasuntoja. (Lindh ym. 2019, 35–36.) Näön ja kuulon heikkeneminen tai puuttuminen kokonaan vaikuttaa henkilön poistumiseen asunnosta. Huumaavien ja rauhoittavien lääkkeiden käyttö alentaa henkilön havaintokykyä tulipalon syttyessä. Lisäksi yleensä näitä aineita käytetään yöaikaan, joka on tulipalon kannalta vaarallisin aika. Pahimmassa tilanteessa havainnointikyky voi puuttua kokonaan käyttäjiltä, jotka ovat huumausaineiden vaikutuksen alaisena. (SPEK 2014, 36.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut suuntautuvat yhä enenevässä määrin kotiin vietäviin palveluihin. Kotihoidon ympäristö on haastava turvallisuuden näkökulmasta. Yksityisissä asunnoissa vastuu on asukkaalla eikä viranomaisen valvonta yllä sinne niin kuin laitoshoidon. Kotihoidon asiakkailla on toimintakyvyn rajoitteita, joiden vuoksi he eivät aina pysty poistumaan asunnosta palon syttyessä. Kotihoidon parissa työskentelevien ihmisten tulisikin tunnistaa paloriskiasunnot ja tehdä niistä tarpeen mukaan ilmoitus pelastusviranomaiselle. Jokaisella asukkaalla on oikeus turvalliseen hoitoon kotonaan. (Suomen palopäällystysliitto 2021, 94.)

Asiakkaan toimintakykyä voidaan arvioida esimerkiksi RAI-kysymyspatteristolla (Resident Assessment Instrument). Kotihoidon käytössä on RAI-HC työkalu (Resident Assessment Instrument – Home Care). RAI:n avulla on mahdollista saada kattava käsitys asiakkaan toimintakyvystä. RAI sisältää muun muassa EVAC-poistumisturvallisuusmittarin, jolla pystytään arvioimaan asiakkaan kykyjä poistua omasta asunnosta tulipalon ilmetessä. Poistumisen tulisi tapahtua 2-3 minuutissa ja EVAC arvioi asiakkaan poistumiskykyä tässä ajassa

määreillä ”pääsee / saattaa päästä / ei pääse”. (Suomen palopäällystöliitto 2017, 41-42.)

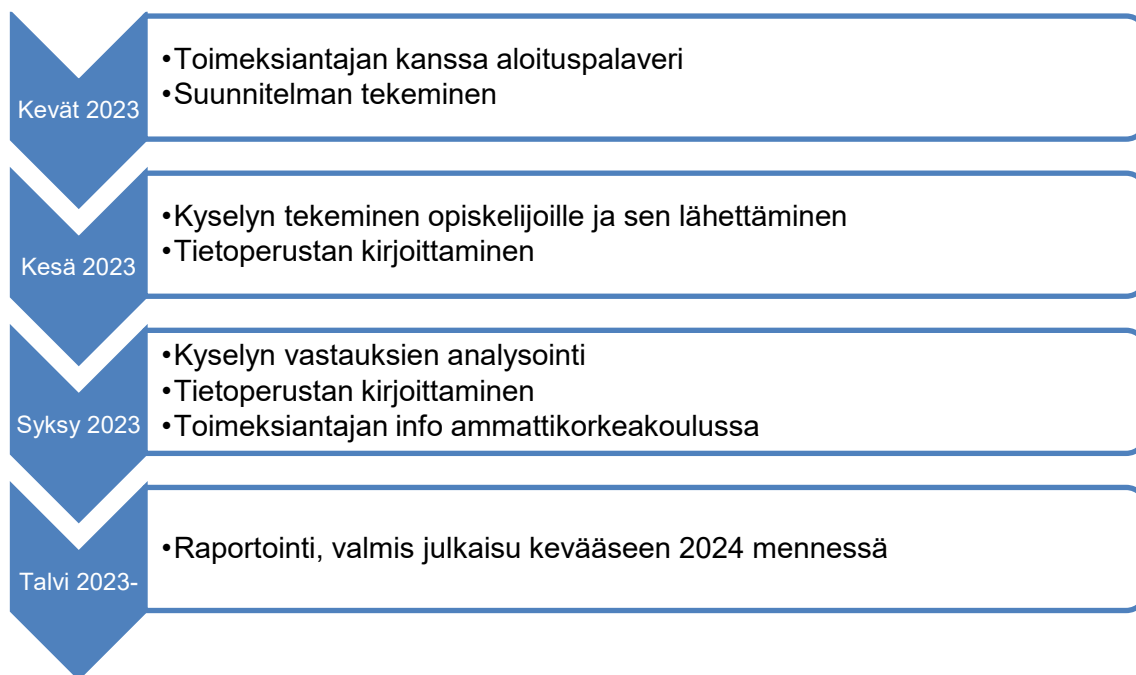
Sosiaalialan henkilön työskennellessä asiakkaan kotona tulee ottaa huomioon myös kotirauha. Itsemääräämisoikeudella tarkoitetaan yksilön oikeutta päättää itseään koskevista asioista joko itsenäisesti tai avustettuna. Henkilön oma mielipide tulisi aina selvittää häntä koskevista asioista päätettäessä. Kotiin vietävissä palveluissa työskentelevän henkilön tulee taiteilla jatkuvasti itsemääräämisoikeuden kunnioittamisen ja asiakkaan turvallisuuden takaamisen välillä. Esimerkiksi omaisuutta ei saa ottaa asiakkaalta pois ilman lakiin perustuvaa valtuutusta. (Suomen palopäällystöliitto 2017, 40.)

Laajasti tulkiten kotirauhan voi ajatella sisältävän myös ihmisten oikeuden elää omalla tavalla, tavarapaljousien ja siisteyden laiminlyömisenkin nojalla. Työntekijän puuttuminen näihin asioihin voi olla ristiriidassa itsemääräämisoikeuden kunnioittamisen kanssa. Lisäksi on olemassa aina riski, että työntekijällä ja asiakkaalla on eriävä mielipide siitä, millainen on kunnollinen asunto, mikä on riittävä siisteystaso ja kohtuullinen tavaramäärä. Työntekijä voi kertoa asukkaalle huolestaan kodin menettämisestä liiallisen tavaramäärän vuoksi sekä kertoa siihen liittyvistä onnettomuusriskeistä. (Raitakari ym. 2022, 71-72).

Itsemääräämisoikeusrikkomuksista löytyy myös oikeustapaus. Edunvalvoja oli palotarkastuspöytäkirjaan nojaten määrännyt asiakkaansa asunnon siivottavaksi suuren tavaramäärän vuoksi asiakkaan sairaalassa ollessa. Asiakas ei siis päässyt vaikuttamaan siihen, mitä tavaroita säilytetään ja mitä hävitetään. Asiakkaalle tärkeitä tavaroita hävitettiin. Eduskunnan oikeusasiamies katsoi, että siivous piti suorittaa, mutta asiakasta olisi tullut kuulla ja edunvalvojan olisi tullut valvoa siivousoperaatiota. (Suomen palopäällystöliitto 2017, 41.)

6 Tutkimuksen toteutus

6.1 Tutkimuksen eteneminen ja aineiston keruu

Kuva 2. Tutkimuksen aikataulu.

Tutkimuksen työstäminen alkoi huhtikuussa 2023, jolloin sovimme asiasta toimeksiantajan kanssa. Halusimme tehdä kyselytutkimuksen Turun ammattikorkeakoulun oppilaille, jotka opiskelevat joko sosiaali- tai terveysalaa. Turun ammattikorkeakoulun vuosikertomuksen (2022) mukaan humanististen alojen, lääketieteen sekä terveys- ja hyvinvointialojen vuosittainen amk-tutkintojen määrä on noin 600 opiskelijoiden luokkaa. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijat ovat mm. ensihoitajat, fysioterapeutit, sairaanhoitajat, sosionomit, terveydenhoitajat, toimintaterapeutit, röntgenhoitajat, suuhygienistit, hammasteknikot, sekä sosiaali- ja terveysalan ylemmän amk:n opiskelijat (Turun ammattikorkeakoulu 2021).

6.2 Kysely opiskelijoille

Kysely toteutettiin Webropol-kyselylomakkeella, joka oli täysin anonyymi eikä näin ollen vastaajaa voitu tunnistaa. Kysely toteutettiin 31.5-18.6.2023 välisenä aikana. Kysely sisälsi avoimia kysymyksiä valmiiden vastausten lisäksi. Kyselylomake muotoiltiin niin, että vastaaminen oli helppoa eikä liikaa aikaa vievää.

Lähetimme opiskelijoille Webropol- kyselylomakkeen, jossa halusimme ensimmäiseksi selvittää mitä alaa opiskelija opiskelee sekä monennettako vuotta. Tämä antaisi perustietoa opiskelijoiden vastauksista. Lisäksi kysyimme, onko opiskelijalla aiempaa sotealan koulutustaustaa, pyrkimyksenä kartoittaa oliko opiskelija aiemmasta opiskelustaan saanut tietoa pelastuslaista ja mikä tämä opintoala oli. Lisäksi kysyimme, oliko opiskelija aiemmin työskennellyt sotealan kotiin vietävien palveluiden piirissä.

Näiden kysymysten jälkeen kysyimme opiskelijoilta, olivatko he havainneet kotikäynnillä asiakkaan asunnossa paloriskiä ja osaisiko opiskelija itsenäisesti arvioida onko asunnossa paloriskiä. Lisäksi kysyimme minkä tekijöiden opiskelijat ajattelivat aiheuttavan paloriskin asunnossa. Tähän kysymykseen opiskelijat saivat itsenäisesti avoimin vastauksin kertoa oman mielipiteensä. Lisäksi kysyimme onko Pelastuslain 42 § tuttu ja mikäli oli, missä opiskelija oli siihen tutustunut. Mikäli opiskelija vastasi, että oli tutustunut siihen työpaikalla tai työharjoittelussa, kysyimme mikä paikka oli ollut kyseessä. Lisäksi kysyimme opiskelijoilta, olivatko he tehneet riski-ilmoitusta paloriskiasunnosta. Kyselyn loppupuolella kysyimme Clutter Image Ratingin avulla, millaisesta asunnosta opiskelijat vähintään tekisivät ilmoituksen pelastusviranomaiselle. Lopuksi kysyimme todennäköisyyttä siitä, tekisikö vastaaja kyselyn jälkeen herkemmin ilmoituksen pelastusviranomaiselle jatkossa.

Toukokuun loppuun mennessä olimme hioneet opinnäytetyön suunnitelman, sekä Webropol-kyselyn valmiiksi. Webropol-kysely hyväksytettiin toimeksiantajalla ja ohjaavalla opettajalla ennen sen lähettämistä opiskelijoille. Kyselyn lähetimme omalle opinto-ohjaajallemme, joka lähetti sen edelleen

muille opinto-ohjaajille. Kesäkuun 2023 alussa kaikki terveyden- ja hyvinvointialan opinto-ohjaajat tahoillaan lähettivät kyselyn opiskelijoille. Näin varmistettiin vastaajien täysi anonymiteetti, emmekä tarvitseet työhömmme tutkimuslupaa. Vastausaikaa opiskelijoilla oli kaksi viikkoa, ja kesäkuun puoleessa välissä meillä oli opiskelijoiden vastaukset koossa. Heinä-elokuussa 2023 analysoimme Webropol kyselyn tulokset ja perehdyimme tietoperustaan.

Kyselylomake on tehokas tapa saada tietoa, mikäli kysely lähetetään sadoille ihmisille, tällöin siitä saadaan paljon aineistoa ja dataa tutkijoille ja se säästää niin kyselyyn osallistujien, kuin tutkijoiden aikaa verrattuna perinteiseen haastatteluun (Hirsjärvi ym. 2009, 195).

6.3 Tutkimusaineiston analyysi

Analyysi suoritettiin sisältöanalyysina. Kysely toteutettiin Webropol-kyselylomakkeella ja Webropol-kyselyn työkalun avulla saimme muodostettua vastauksista valmiit tilastot.

Laadullisessa tutkimuksessa teemoittelu on analyysin välineitä. Aineiston analyysi on monivaiheinen prosessi, yleensä teoksen tekijä aloittaa tutustumalla aineistoon ja rakentamalla kokonaiskuvaa siitä. Kun kokonaiskuva on saatu tehdyksi, siirrytään tutkimaan aineistoa erilaisin tavoin. Me olemme tässä opinnäytetyössä käyttäneet välineinä jäsentämistä, lukemista että pohtimista. (Günther, K. ym.)

7 Tutkimustulokset

7.1 Sosiaali- ja terveyden opiskelijoiden tietämys Pelastuslain 42 pykälästä

Turun ammattikorkeakoulun vuosikertomuksen (2022) mukaan humanististen alojen, lääketieteen sekä terveys- ja hyvinvointialojen vuosittainen amk-tutkintojen määrä on noin 600 opiskelijoiden luokkaa. (Turun ammattikorkeakoulu 2021). Kyselyyn vastasi 282 oppilasta, eli noin viidesosa ammattikorkeakoulun sote-alan opiskelijoista. Kysely tehtiin juuri ennen kesälomien aikaa, joten vastausmäärä ei ollut kovin suuri. Kuitenkin olemme tyytyväisiä nykyiseen vastausmäärään.

Suurin osa vastaajista olivat sosionomiopiskelijoita (31,6 %), toiseksi eniten vastauksia saimme sairaanhoitajilta (25,9 %) sekä kolmanneksi eniten ensihoitajilta (7,4 %) ja fysioterapeuteilta (7,1 %). Lisäksi saimme vastauksia toimintaterapeuteilta (6,0 %), terveydenhoitajilta (5,3 %), kättilöiltä (5,0 %), suuhygienisteiltä (4,3 %), röntgenhoitajilta (3,5 %), bioanalytikoilta (2,1 %) sekä hammasteknikoilta (1,8 %).

Vastaajien opintojen vuosiluokat jakautuivat miltei tasan 1., 2. ja 3. luokkien kesken. Suurin osa vastanneista opiskelijoista opiskeli kolmannelta vuodelta (34 %). 69 % vastaajista ei ollut aiempaa koulutusta sosiaali- ja terveysalalta ennen nykyisiä opintojaan. 73 kpl aiemman koulutuksen omaavista oli taustaltaan lähihoitajia eli noin neljännes kaikista vastaajista. Myös seuraavia koulutustaustoja esiintyi: sairaanhoitaja (3 kpl), koulutettu hieroja (5 kpl), sosiaalityöntekijä (1 kpl), yhteisöpedagogi (1kpl), koulukäynninohjaaja (1kpl), liikuntaneuvojan perustutkinto (1kpl), psykologian kandidaatti (1kpl), suuhygienisti (1kpl) ja hammaslaborantti (1kpl) sekä farmanomi (1kpl).

Noin kolmasosa (33 %) vastaajista oli työskennellyt asiakkaan kotona, kuten kotihoidossa. Näistä 92 vastanneesta 67 henkilöä oli törmännyt omassa työssään paloriskiasuntoon eli miltei kaikki kotiin vietävissä palveluissa työskennelleet vastaajat. 14 % vastaajista ei mielestään ollut törmännyt

paloriskiasuntoon, kun taas 13 % ei osannut sanoa. 62 % osasi mielestään itse arvioida onko asunnossa paloriski, kun taas 28 % ei osannut sanoa ja 10 % vastaajista ei mielestään osaisi tätä arvioida.

Peräti 79 % eli 222 henkilöä vastasi, ettei tuntenut Pelastuslain 42§ entuudestaan. 60 henkilöä eli 21 % kaikista vastaajista tiesi lain entuudestaan. 33 % sosionomeista tiesi pelastuslain 42 §:stä entuudestaan, 25 % sairaanhoitajista, ensihoitajista 23 %, terveydenhoitajat ja fysioterapeutit tiesivät 7 % verran ja jaetulla toiseksi viimeisellä sijalla tiesivät toimintaterapeutit, kättilöt sekä röntgenhoitajat (1,7%), kaikkein vähiten tiesivät hammasteknikot 0%.

60 vastaajasta vähän alle puolet (47%) oli tutustunut lakiin työpaikallaan, kun taas 35 % oli kuullut laista joko työharjoittelun kautta tai nykyisissä tai aiemmissa opinnoissaan. Tämän kysymyksen viimeisen vastauksen kohdalla (= muualla kuin töissä tai opinnoissa) sai antaa avoimia vastauksia, ja 11 henkilöä jätti avoimen vastauksen. Kolme oli kertonut tutustuneensa lakiin vapaapalokuntaharrastuksen kautta, yhdellä oli palomies perheessä. Yhden vastaajista sukulainen oli hamstraaja ja yksi oli tutustunut lakiin remontin kautta.

33 henkilöä vastaajista, jotka olivat tutustuneet lakiin työn tai työharjoittelun kautta, ylivoimaisesti suurin osa 28 % oli työskennellyt kotihoidossa, 18 % ensihoidossa, ja jaetulla 3. sijalla olivat sosiaalialan kotikäyntejä sisältävä työ ja laitospalvelut (kumpikin 9%).

255 vastaajaa (92 %) ei ollut koskaan tehnyt ilmoitusta paloriskiasunnosta Pelastuslaitokselle. 23 henkilöä oli tehnyt ilmoituksen eli vain noin kolmannes niistä 67 henkilöstä, jotka olivat työssään kohdanneet paloriskiasunnon.

Eniten vastaajista ensihoitajat olivat tehneet kotikäyntejä sekä samalla havainnoineet paloriskiasunnon ja tehneet samalla ilmoituksia niistä (39%). Näistä ilmoituksen tehneistä ensihoitajaopiskelijoista 9 %:lla oli aiempi sosiaali- ja terveydenhuollon koulutustausta. Toiseksi eniten (35%) sairaanhoitajat olivat tehneet ilmoituksen paloriskiasunnoista, ja heistä 33 %:lla oli aiempi sosiaali- ja terveysalan koulutus. Kolmanneksi eniten (26 %) sosionomit olivat tehneet paloriski-ilmoituksia, heistä 28 %:lla oli aiempi sosiaali- ja terveysalan koulutus.

Vähiten paloriski-ilmoituksia olivat tehneet röntgenhoitajat (5 %) sekä suuhygienistit (5 %).

Clutter image rating -kuva-asteikossa yli puolet vastaajista (61%) tekisi ilmoituksen kuvasta 4 alkaen. Lisäksi 75% tekisi ilmoituksen kuvasta 5 alkaen, kuvasta 6 alkaen 72%, kuvista seitsemän, kahdeksan ja yhdeksän alkaen 71%. Neljäsosa vastaajista olisi tehnyt ilmoituksen jo kuvasta kolme lähtien. Yleisesti ottaen tilanteen ollessa tasosta 4 eteenpäin tulisi ilmoitus tehdä. (International OCD Foundation.) Vastausprosentteja analysoidessa tulee huomioida se, että jos vastaaja arvioi ilmoittavansa kuvasta 4 alkaen, klikkasi hän paloriskiasunnoksi kaikki kuvat kuvasta 4 eteenpäin. Prosenteista siis voidaan päätellä, että suurin osa vastaajista huolestuisi vasta kuvasta 5 eteenpäin, sillä sen olivat merkinneet valtaosa vastaajista.

Pelastuslakiin kyselyn mukaan ei ollut tutustunut 79 % vastaajista, eli hyvin pienelle osalle pelastuslaki oli tuttu. Viimeisenä kysyimme, onko kyselyn tekemisen jälkeen todennäköisempää, että jatkossa vastaaja kiinnittää enemmän huomiota paloriskeihin ja tekee ilmoituksen. Tähän kysymykseen 86 % vastanneista henkilöstä eli 242 kappaletta vastasi myöntävästi.

Opiskelijoiden vastauksista huomasimme, että ensihoitajat tiesivät paloriski-ilmoituksista eniten ja olivat niitä tehneet myös määrällisesti eniten. Kuitenkaan missään vastauksessa ei suoranaisesti tullut selvää tietoa missä opiskelijat ovat pelastuslakiin tutustuneet, vaan vastaukset vaihtelivat opiskelusta remontointiin. Huomasimme kyselyä tehdessä ja teoriaa lukiessa, että paloriski-ilmoituksista tulisi enemmän opintojen aikana puhua ja ottaa se mukaan opetussuunnitelmaan. Paloriskeistä ilmoittaminen ja niihin ajoissa puuttuminen ennaltaehkäisee palokuolemia.

7.2 Paloriskejä aiheuttavat tekijät

Kysyimme avoimella vastauskentällä mitkä tekijät vastaajien mielestä ovat omiaan aiheuttamaan paloriskiä ihmisten asunnoissa. Vastauksia tähän kysymykseen saatiin 230 opiskelijalta. Vastauksiin opiskelijat voivat avoimesti

vastata useammalla vastauksella. Avoimissa kysymyksissä on hyvää se, että ne antavat vastaajan omin sanoin kertoa asiasta (Hirsjärvi ym. 2009, 201).

Teemoittelimme vastaukset, jotta saimme niistä eniten dataa kasattua. Se on yksi laadullisen analyysimenetelmän menetelmä ja sitä voidaan pitää sisältöanalyysin muotona. Teemoittelusta aineistosta nostetaan tutkimustehtävän kannalta keskeisiä kokonaisuuksia. (Juhila, K.)

Suurin osa opiskelijoista koki, että paloriskiasunnon syntyminen suurin syy on liika tavara, sotkuisuus ja pöly – näitä vastauksia saatiin yhteensä 120 opiskelijalta. Toiseksi suurin vastausmäärä saatiin vanhoista ja rikkiäisistä sähkölaitteista, joissa paloriski on ilmeinen. Näitä vastauksia saatiin oppilailta miltei puolet, eli 108 kappaletta. Kolmanneksi yleisin vastaus (36 kpl) oli, että palovaroitin puuttuu kokonaan asunnosta tai se on toimimaton.

Neljänneksi eniten opiskelijat vastasivat, että varomaton tulen käyttö, kuten kynttilöiden jättäminen vartioimatta aiheuttaisi paloriskin. Näitä vastauksia saimme 32 kappaletta. Varomaton tulen käyttö, kuten takkojen ja saunojen väärinkäyttö oli 18 opiskelijan mukaan riski paloriskin muodostumiselle. Opiskelijoiden vastauksissa riskien aiheuttajana korostui myös muistisairaudet ja tupakointi, joita kumpaakin esiintyi 13 % kokonaisvastauksista.

Ihmisten välinpitämättömyys ja tietämättömyys oli 20 opiskelijan mukaan yksi tekijä, joka aiheuttaa paloriskiä ihmisten asunnoissa. Sammutusvälineiden puute asunnossa aiheutti 13 opiskelijan näkemyksen mukaan paloriskiä. Päihde- sekä mielenterveysongelmat asukkaalla aiheuttavat paloriskin 8 vastanneiden opiskelijan mukaan. Erilaiset kemikaalit ja liuottimet sekä huolimattomuus niiden säilytyksessä aiheuttaa kyselyn mukaan paloriskin 5 opiskelijan vastauksen mukaan.

Huomasimme kyselyä analysoidessamme, ettei kukaan opiskelijaryhmä täysin tiennyt pelastuslain 42 § sisältämää velvoitetta ilmoittamiseen tai ylipäättään lain sisältöä. Tämä on yhteydessä siihen, ettei opiskelijoilla ole koulutuksessaan tarpeeksi painotettu sitä, että ilmoitusvelvollisuus on jokaisella, joka huomaa työssään sellaisen kohteen, jossa on paloriski. Joillakin opiskelijoilla (n. 20%) oli

tietämys paloriski-ilmoituksesta, mutta harvemmin kyselyn mukaan sitä oli kuitenkaan tehty. Kyselyn mukaan suurin osa (86 %) vastaajista kyselyn tekemisen jälkeen kuitenkin kiinnittäisi huomiota paloriskiasuntoihin ja tekisi helpommin ilmoituksen, josta me olemme tyytyväisiä.

Lähtiessämme tekemään kyselyä koimme tarpeelliseksi kartoittaa sitä, mitä opintolinjaa opiskelevat tuntevat lain parhaiten ja ketkä tuntevat sen heikoiten. Näin Pelastuslaitos voisi kohdentaa koulutuksiaan täsmällisemmin tietyille koulutusaloille. Koska liki 80 % vastaajista ei tuntenut Pelastuslain 42 §:n sisältöä, voimme päätellä, että vastauksissa ei ole merkitystä vastaajan koulutustaustalla, sillä tietämättömyyttä esiintyy niin laajasti. Tästä voimme päätellä, että koulutuksille on tarvetta kaikilla aloilla.

Kuten teoriasta olemme saaneet huomata, on ihmisten oma huolimattomuus suurin syy tulipaloihin kodeissa. Tämä siis voisi olla ehkäistävissä. Yleisin syy tulipaloille on varomaton tulen käsittely, ruuan valmistus sekä sähkölaitteiden väärinkäyttö, jotka opiskelijoiden vastauksissa myös korostui. Mitä enenevässä määrin ikääntyneet ihmiset asuvat kodeissaan tukitoimien turvin, sitä runsaammin tulisi myös palovaroittimien ja muiden hälytysjärjestelmien sekä alkusammutusvälineiden olla helposti saatavilla asunnoissa. Tavallisemmin paloriskiasunnon aiheuttaa suuri palokuorma eli suuri tavaramäärä, joka estää palon syttyessä ihmisten poistumisen asunnosta. Opiskelijat olivat myös eniten sitä mieltä, että juuri suuri tavaramäärä ja esteelliset kulkuväylät aiheuttavat suurimmat paloriskit.

Kyselyssä oppilaiden mielipiteillä paloriskejä aiheuttavista tekijöistä ei ole sinällään tieteellistä arvoa, mutta kyselyssä halusimme myös herätellä oppilaita ajattelemaan kyseisiä asioita konkreettisella tasolla. Huomasimme, että oppilaiden vastauksissa esiintyi pääosin samat asiat, mitkä olivat myös teoriaan peilaten havaittavissa. Tästä voidaan päätellä, että oppilailla kaiken kaikkiaan on hyvä näkemys siitä, millaiset tekijät aiheuttavat paloriskejä.

7.3 Tulosten levittäminen, juurruttaminen ja julkaiseminen

Tämä Theseuksessa julkaistava tutkimustyö tehtiin ensisijaisesti palvelemaan Varsinais-Suomen Pelastuslaitosta. Heille haluttiin tuottaa informaatiota siitä, kuinka hyvin sote-alan opiskelijat tietävät pelastuslaista ja kuinka lähteä kehittämään koulutusta ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Tuloksista voidaan päätellä, että tietämys laista on kovin vähäistä, ja laista tietävätkin harvoin tekevät ilmoitusta. Koulutustarve lain tietämykselle on ilmeinen. Tulisi myös levittää tietoa ilmoittamatta jättämisen seurauksista, sillä laista tietävät henkilöt tulee aktivoida ilmoittamiseen herkemmin, silloin kun he kohtaavat paloriskiasuntoja omassa työssään.

Loimme yhteistyön kanavan Turun Ammattikorkeakoulun ja Varsinais-Suomen Pelastuslaitoksen välille. Pelastuslaitos on tutkimustyömme aikana alkanut luennoida säännöllisesti sekä sosionomien, että terveydenhuollon opiskelijoiden opintojaksoilla.

8 Pohdinta

8.1 Tutkimuksen toteutuksen ja tulosten reflektointi

Koemme saavuttaneemme tutkimukselle asetetut tavoitteet kohtalaisen hyvin. Webropol-kyselylomakkeeseen olisimme voineet rajata Clutter Image Rating mittaristolla paloriskiasunnosta vastaamiseen yhteen vastaukseen, koska tällöin saatua dataa olisi ollut helpompi hallita. Lisäksi olisimme kyselyssä voineet kysyä opiskelijoilta, että tietävätkö he miten pelastusviranomaiselle tehdään ilmoitus paloriskiasunnosta. Jälkeenpäin ajatellen olisi ollut hyödyllistä kysyä paloriskiasunnon havainneilta, mutta ilmoittamatta jättäneiltä, miksi he eivät tehneet ilmoitusta. Tästä olisi saatu jatkoa ajatellen tärkeää tietoa pelastuslaitokselle.

Kyselyn ajankohta olisi voinut olla toinen. Nyt kysely julkaistiin kesän kynnyksellä. Toinen ajankohta olisi voinut tuottaa paremman vastausprosentin. Toki olemme tyytyväisiä saadusta, liki 300:sta vastausmäärästä. Saimme myös itsellemme hyödyllistä ja uutta tietoa paloriskeihin liittyen, jota ei opintojemme aikana ollut käsitelty.

Koemme, että jokaiseen koulutusalaan tulisi enemmän lisätä tietoutta ilmoitusvelvollisuudesta ja käytännön ohjausta ilmoituksen tekemiseen. Pelastuslain tuntemus sote-alalla tulisi juurruttaa osaksi jokaisen opintolinjan opetussuunnitelmaa. Paloriski-ilmoituksilla kuitenkin on suuri yhteiskunnallinen merkitys, sillä niillä voidaan ehkäistä tulipaloja ja palokuolemia.

Alkuun oli tarkoitus pitää syksyllä 2023 Pelastuslaitoksen järjestämä infotilaisuus koulussa. Tämä kuitenkin jäi pitämättä, sillä saimme tietoomme, että vastaavissa live-tilaisuuksissa osallistujamäärä oli jäänyt todella pieneksi. Myös aikatauluasiat tulivat esteeksi, sillä opintojaksot olivat jo lyöty lukkoon eikä infotilaisuutta saanut enää pakolliseksi osaksi mitään kurssia. Myös turvallisuusosaamista opettava tuntiopettaja Turun Ammattikorkeakoulusta ilmaisi tarpeen pysyvälle materiaalille, esimerkiksi videolle, joka jäisi koululle

käyttöön. Lopulta päädyttiin siihen, että pelastuslaitos alkaa luennoimaan Turun ammattikorkeakoululla sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijoiden opintojaksoilla, ja tämä yhteistyö jatkuu edelleen. Jälkikäteen pohdittuna olisimme voineet keskustella infotilaisuuden järjestämisen ideasta jo aikaisemmin jonkun asiaan enemmän perehtyneen kanssa, kuten oman ohjaavan opettajan. Näin emme olisi tuhlanneet turhaa aikaa tilaisuuden suunnitteluun, teorian lukemiseen ja auditorion varaamiseen.

8.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Määrällisessä tutkimuksessa tutkimustuloksia ei kirjata yksittäisten vastausten perusteella (Vilkkä 2007, 164). Tutkimuksessa tehtävästä kyselylomakkeessa ei kysytä henkilötietoja, eikä vastaajaa voida tunnistaa kyselystä. Webropol-kyselylomakkeen oheen tehtävässä saatekirjeessä kerrotaan, ettei vastaajaa voida tunnistaa kysymysten perusteella eikä se loukkaa vastaajaa. Kyselyn kysymysten asettelu pyritään toteuttamaan niin selkeästi ja huolellisesti, että tulkinnan varaa ei jää vastaajalle. Kysely pyritään pitämään myös lyhyenä. Edellä mainitut asiat voivat vaikuttaa kyselyn luotettavuuteen. Huomioimme työssämme hyvän tieteellisen käytännön ja tutkimustyön eettiset ohjeet.

Arvion mukaan väitöskirjaa alemmista opinnäytteistä vähemmän kuin yksi sadasta voidaan pitää tieteellisesti merkittävänä, mutta kuitenkin opinnäytteen aineiston koko ei ole sen merkittävin kriteeri eikä laadullinen tutkimus pyri tieteelliseen yleistyksen (Tuomi & Sarajärvi 2002, 85). Tutkimuksemme kyselyyn kuitenkin vastasi 282 oppilasta, joten otantaa voidaan mielestämme pitää jo jokseenkin tieteellisesti merkittävänä. Olemme tyytyväisiä nykyiseen vastausmäärään, vaikkakin kysely lähetettiin juuri ennen kesälomien aikaa. Uskomme, että pelastuslaitos pystyy hyödyntämään kerättyä dataa omissa koulutuksissaan oppilaitoksille.

8.3 Ideoita jatkotutkimukselle

Jatkotutkimuksella voisi kartoittaa esimerkiksi alueellisia eroja lain tietämyksessä ja ilmoitusten tekemisessä Suomessa vastaavien alojen opiskelijoilla. Voisi myös tutkia, kuinka erilaisissa oppilaitoksissa opetuksessa on otettu huomioon pelastuslain tunteminen, erityisesti ilmoitusvelvollisuuden osalta. Lisäksi toiminnallisena opinnäytetyönä voisi tehdä ohjeistuksen ammattikorkeakoulun opiskelijoille, miten tehdä paloriski-ilmoitus sekä miten prosessi kokonaisuudessaan kulkee havainnosta palotarkastajan käyntiin ja toimenpiteisiin. Myös opiskelijoiden näkemyksiä ja huomioita tasapainosta itsemääräämisoikeuden ja asiakasturvallisuuden välillä voisi kartoittaa syvällisemmin. Tässä tutkimuksessa ei ole pohdittu tarkemmin itsemääräämisoikeus asioita liittyen hamstraamiseen, mutta kyseinen aihealue olisi mielenkiintoinen tutkittavaksi.

Lähteet

Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus. Asiakas- ja potilasturvallisuuden perehdytysmalli. Viitattu 27.3.2024.

<https://asiakasjapotilasturvallisuuskeskus.fi/ammattilaisille-ja-opiskelijoille/materiaalipankki/kuvauksia-ja-toimintamalleja/asiakas-ja-potilasturvallisuuden-perehdytysmalli/>

Günther, K.; Hasanen, K. & Juhila, K. Johdanto: Analyysi ja tulkinta. Viitattu 6.2.2024 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/>

Hanna, V. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S.; Remes, P., & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hoarding Disorders UK 2014. Clutter image rating. Viitattu 26.1.2024. <https://hoardingdisordersuk.org/clutter-image-ratings/>

International OCD Foundation. Clutter Image Rating. Viitattu 20.5.2023. https://www.hoardingconnectioncc.org/Hoarding_cir.pdf

Isännöinti liitto. 2024. Palovaroittimet siirtyvät taloyhtiön vastuulle. Viitattu 22.3.2024. <https://www.isannointiliitto.fi/artikkeli/palovaroittimet-siirtyvat-taloyhtion-vastuulle/>

Juhila, K. Teemoittelu.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/> Viitattu 21.2.2024

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä – miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kulttuurin kehittämiskeskus – Etelä-Pohjanmaan liitto. Tapahtumanjärjestäjän opas. Viitattu 4.8.2023. https://www.vskylat.fi/wp-content/uploads/2020/03/C_57_Tapahtumajarjestajan_opas.pdf

Lindh, P.; Karttunen, A. & Volanen, C. 2019. Suomen Palopäälystysliitto ry. Sosiaali- ja terveystalouden turvallisuusopas

MTV Uutiset 2016. Dementoitunut Rauno 80 oli juuri kotiutettu kuoli tulipalossa seuraavana päivänä. Viitattu 18.3.2024.

<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/dementoitunut-rauno-80-oli-juuri-kotiutettu-kuoli-tulipalossa-seuraavana-paivana/5703864#gs.6l11c>

Pelastuslaki 29.4.2011/379. Annettu Helsingissä 13.12.2011.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2001/20011214>

Pelastusopisto. 2018. Pelastusryhmän ensitoimenpiteisiin kuuluvat selvityset sammutustehtävissä. Kuopio: Pelastusopisto

Pelastustoimi. Ilmoitus ilmeinen palonvaara. Viitattu 27.7.2023.

<https://pelastustoimi.fi/asiointi/lomakkeet/ilmoitus-ilmeinen-palonvaara>

Raitakari, S.; Günther, K. & Räsänen J-M. 2022. Koti, hyvinvointityö ja haavoittuvuus. Tampere University Press

RIL Ry. 2022. Rakenteellinen paloturvallisuus. Helsinki: Hansaprint

Sisäministeriö. Paloturvallisuus. Viitattu 12.9.2023.

<https://intermin.fi/pelastustoimi/paloturvallisuus>

Sosiaali- ja terveysministeriö. Asiakas- ja potilasturvallisuus. Viitattu 27.3.2024.
<https://stm.fi/asiakas-ja-potilasturvallisuus>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2023. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä ja vastuut. Viitattu 27.3.2024 <https://stm.fi/sotepalvelut/jarjestelma-vastuut>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2024. Sosiaalipalvelut. (a.) Viitattu 27.3.2024
<https://stm.fi/sosiaalipalvelut>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2024. Terveyspalvelut. (b) Viitattu 27.3.2024
<https://stm.fi/terveyspalvelut>

SPEK. 2006. Turvallisuusselvityksen laadintaopas. Kerava: Savion Kirjapaino Oy

SPEK. 2012. Kerrostalon paloturvallisuus. Tampere: Tammerprint Oy

SPEK. 2014. Poistumisturvallisuuden laadinta opas. Tampere: Tammerprint Oy

SPEK 2017. spek.fi > Paloturvallisuus > Paloturvallinen ympäristö Viitattu 12.9.2023 <https://www.kodinturvaopas.fi/paloturvallisuus/paloturvallinen-ymparisto/>

SPEK 2017. spek.fi > Paloturvallisuus > Tunnista kodin paloriskit. Viitattu 13.9.2023. <https://www.kodinturvaopas.fi/paloturvallisuus/tunnista-kodin-paloriskit/>

SPEK 2021. Viitattu 18.5.2023. spek.fi > Ajankohtaista > <https://www.spek.fi/pelastuslakiin-liitetty-ilmoitusvelvollisuus-ei-ole-viela-toteutunut-toivotulla-tavalla/>

STM 2020. Turvallisesti kaiken ikää. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelma 2021–2030 sekä selvitys kustannuksista. Helsinki.

Suomen palopäällystöliitto 2017. Sosiaali- ja terveysalan turvallisuusopas. Helsinki.

Suomen palopäällystysliitto 2021. Sosiaali- ja terveysalan turvallisuusosaaja – Opas sosiaali- ja terveysalan turvallisuuden kehittämiseen. Helsinki.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. Annettu Helsingissä 11.6.1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990731>

Suomen rakennusinsinöörienliitto RIL R.Y. 2005. Rakenteellinen paloturvallisuus. Helsinki: Suomen rakennusinsinöörien liitto RIL R.Y

Sähkötieto ry. 2016. Kaapelit ja paloturvallisuus.

THL 2017. Näkökulmia sosiaalihuollon palvelujen turvallisuuteen. Helsinki.

THL 2019. Turvallisuus ympärivuorokautisessa hoidossa ja kotihoidossa. Viitattu 10.7.2023. [Turvallisuus ympärivuorokautisessa hoidossa ja kotihoidossa - THL](#)

THL 2022. Palokuolemat. Viitattu 17.5.2023. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/tapaturmat-suomessa/palokuolemat>

THL 2022. Paloturvallisuus. Viitattu 13.9.2023. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/iakkaiden-tapaturmat/paloturvallisuus>

THL 2023. Paloturvallisuus. Viitattu 23.5.2023 <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/tyoikaisten-tapaturmat/paloturvallisuus>

Turun ammattikorkeakoulu 2021. Tutkinnot. Viitattu 20.5.2023 <https://www.turkuamk.fi/fi/tutkinnot-ja-opiskelu/tutkinnot/#!csrfmiddlewaretoken=AgFIAXafIj9ryG6hQmkiQv8DYa0gwbdkLD03QU9t0MCIUdIYD5ppLi650i3xagN0&categories=3&sort=0>

Turun ammattikorkeakoulun vuosikertomus 2022. Viitattu 23.5.2023. <https://www.turkuamk.fi/fi/turun-amk/tutu/vuosikertomus-2022/>

Turvallisesti kaiken ikää 2020. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelma 2021–2030 sekä selvitys kustannuksista. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki.

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738#L4P23>

Valtioneuvosto 2023. Pelastustoimella yli 100 000 hälytystehtävää vuonna 2022. Viitattu 28.9.2023. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/pelastustoimella-yli-100-000-halytystehtavaa-vuonna-2022>

Varsinais-Suomen pelastuslaitos verkkosivut. Alueellinen pelastuslaitos. Viitattu 18.5.2023. (b) <https://www.vspelastus.fi/varsinais-suomen-pelastuslaitos/tietoa-pelastuslaitoksesta/organisaatio/alueellinen-pelastuslaitos>

Varsinais-Suomen pelastuslaitos verkkosivut. Organisaatio. Viitattu 17.5.2023.(a) <https://www.vspelastus.fi/varsinais-suomen-pelastuslaitos/tietoa-pelastuslaitoksesta/organisaatio>

Varsinais-Suomen pelastuslaitos. Viitattu 21.3.2024. https://www.varha.fi/sites/default/files/2023-11/Kodin%20paloturvallisuus%20seniorit%20ja%20omaiset.pptx_0.pdf

Varsinais-Suomen pelastuslaitos. 2016. Viitattu 18.5.2023. <https://www.epressi.com/tiedotteet/turvallisuus/ongelma-asuminen-on-viranomaisten-yhteinen-haaste.html>

Verkalahti K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Viitattu 21.5.2023.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/305021/Kyselytutkimuksen-mittarit-ja-menetelmat-2019-Vehkalahti.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Webropol. 15 askelta kohti parempia kyselyitä ja tutkimuksia. Viitattu 20.5.2023

<https://webropol.fi/pdf/Kohti-parempia-kyselyita.pdf>

Yle 2016. Viitattu 17.5.2023 https://yle.fi/a/3-8729997?utm_source=social-media-share&utm_medium=social&utm_campaign=ylediapp

Yle. 2018. Asuntojen tulipaloriskeistä ilmoitetaan herkemmin pelastuslaitoksille – viranomaisia siihen ohjaa laki, naapureita terve järki. Viitattu 21.3.2024.

<https://yle.fi/a/3-10032628>

Yle. 2022. Palovaroittimet ovat jatkossa rakennuksen omistajan vastuulla – asukkaan pitää silti huolehtia niiden kunnosta. Viitattu 20.3.2024

<https://yle.fi/a/3-12470950>

Kyselykaavake

Kysely Turun ammattikorkeakoulun sote-alan opiskelijoille

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Hei!

Olemme Turun AMK:n sosionomiopiskelijoita ja toteutamme kyselytutkimuksen osana opinnäytetyötämme. Opinnäytetyössä kartoitamme Turun AMK:n sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijoiden tietämystä pelastuslain 29.4.2011/379 42 § Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä.

Opinnäytetyön toimeksiantajana on Varsinais-Suomen Pelastuslaitos. Opinnäytetyön tavoitteena on kerätä tietoa, jota voidaan käyttää hyödyksi pelastuslaitokselle, mm. miten koulutusta kohdennetaan eri opiskelijaryhmiin.

Opinnäytetyö valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä.

Kyselytutkimuksella pyrimme selvittämään kuinka hyvin sosiaali- ja terveysalan opiskelijat tietävät pelastuslain 42 §:stä.

Tutkimuksesta saatu tieto on erittäin hyödyllistä pelastuslaitokselle, koska kentällä työskentelevien ammattilaisten tietämys laista voi lisätä paloriskiasunnoista tehtävien ilmoitusten määrää. Tämän seurauksena voidaan ehkäistä palokuolemia.

Kyselyyn vastaaminen vie arviolta 5-10 minuuttia. Kysely on täysin anonyymi, emmekä kerää siitä henkilötietoja. Kyselyyn voi vastata 18.6.2023 asti.

Syksyllä 2023 tarkoituksenamme on järjestää info yhdessä pelastusviranomaisen kanssa ammattikorkeakoululla, jossa hyödynnettäisiin kyselystä saatuja vastauksia.

Kiitos, kun vastaat kyselyyn ja autat meitä opinnäytetyön toteuttamisessa!

Ystävällisin terveisin

Marianne Ailio & Satu Tekkala-Herlin

marianne.ailio@edu.turkuamk.fi / satu.tekkalaherlin@edu.turkuamk.fi

1. Mitä alaa opiskelet? *

- Ensihoitaja
 - Fysioterapeutti
 - Sairaanhoidaja
 - Sosionomi
 - Terveystenhoitaja
 - Toimintaterapeutti
 - Kätilö
 - Suuhygienisti
 - Bioanalyytikko
 - Röntgenhoitaja
 - Hammasteknikko
 - Sosiaali- ja terveysalan YAMK, mikä suuntautuminen
-

2. Kuinka monen vuotta opiskelet? *

- 1
- 2
- 3
- 4 tai enemmän

3. Onko sinulla aiempaa koulutusta sosiaali- ja terveysalalta? *

- Ei
- Kyllä

5. Oletko työskennellyt sote-alalla kotiin vietävissä palveluissa, kuten kotihoito, ohjaajan kotikäynnit, terapia asiakkaan kotona, tms.? *

- En
- Kyllä

7. Osaatko mielestäsi itsenäisesti arvioida, onko asunnossa paloturvallisuusriski?

*

- En
- Kyllä
- En osaa sanoa

8. Minkä tekijöiden ajattelet aiheuttavan paloriskiä ihmisten asunnoissa?

Pelastuslain 29.4.2011/379 42 § Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä mukaan:

Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta hyvinvointialueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös hyvinvointialuetta, kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä

9. Onko yllä kuvattu Pelastuslain 29.4.2011/379 42§ sinulle tuttu? *

- Ei
- Kyllä

12. Oletko koskaan tehnyt riski-ilmoitusta paloriskiasunnosta?

- En
- Kyllä

Katso alla olevia kuvia ja mieti millaisesta asunnosta lähtisit tekemään paloviranomaiselle ilmoitusta

1

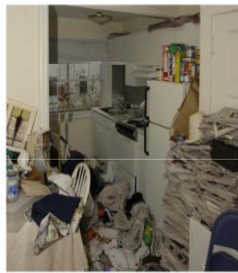
2

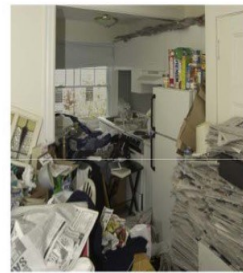
3

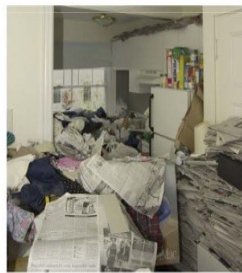
4

5

6

7

8

9

13. Millaisesta asunnosta vähintään tekisit ilmoituksen tai mistä tilanteesta alkaen tekisit ilmoituksen pelastusviranomaiselle? *

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

8

9

14. Onko todennäköisyys tähän kyselyyn vastaamisen jälkeen korkeampi sille, että jatkossa kiinnität enemmän huomiota paloriskeihin asiakkaan kotona ja ilmoitat tarvittaessa pelastusviranomaiselle? *

Ei

Kyllä

